

Лучкіна Д.Е.

студентка,

Київський університет імені Бориса Грінченка

ПРОБЛЕМИ РЕСТАВРАЦІЇ І ЗБЕРЕЖЕННЯ АРХІТЕКТУРНОЇ СПАДЩИНИ КИЄВА

Культурна спадщина є значним ресурсом для стратегічного формування держави і є необхідною складовою культури людської цивілізації. Ставлення до культурної спадщини є ознакою ступеня формування суспільства та духовної зрілості громадян. Цілеспрямована робота органів місцевого самоврядування у пам'ятникоохоронній структурі з метою передачі культурних цінностей майбутнім поколінням, ефективне використання спадщини у суспільному житті сприяє самоідентифікації нації, втілює її оригінальність та має суспільно значущу функцію підтримки стабільності розвитку.

Культурне надбання столиці є невід'ємною частиною культурної спадщини України, а отже, і всесвітньої культурної спадщини. Столиця має багате історичне та архітектурне надбання, зокрема, сакральні споруди – Києво-Печерську лавру, Софійський собор – об'єкти, що належать до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Архітектурні шедеври вимагають уваги з боку держави щодо охорони, збереження й реставрації.

Хотілось би трошки розкрити тему проблем самої реставрації. Навіть на прикладі Маріїнського палацу вже видні явні проблеми у владі та органах які займаються охороною пам'яток. Але хотілось би наголосити на те що, Маріїнський палац – це будинок урядових прийомів, як і був раніше, тому до його зовнішнього вигляду так і з інтер'єру треба відноситись відповідально, та реставрувати одразу як щось стає не так.

Наведемо приклади будівель, які, нажаль, доживають свої останні роки через недбалість з боку відповідних установ. Будинок кінця ХІХ ст. на вулиці Межигірській, 33/19 у Києві. Це пам'ятка архітектури у стилі неоренесанс, який виглядає в жахливо занедбаному стані, нещасна будівля декілька разів горіла у 2011, 2014 та 2017 роках, у будівлі немає даху, і вона повільно руйнується на очах місцян. Землю із садибою приватизували у 2007 році, а потім перепродали. Власник садиби не приймає ніяких мір щодо реставрації та відновлення цієї садиби. А це робиться для того, щоб будинок сам розвалився, а на викупленій ділянці

землі відбудували сучасну споруду, яка може не гармонізувати з ландшафтом Подолу.

Будинок Сікорського, розташований на вул. Ярославів Вал – пам'ятка історії національного значення. Триповерховий будинок знаходиться у занедбаному стані. Він довгий час був у власності готелю «Козацький» і належав міністерству оборони України. У 2000 р. садибу було передано в оренду на 49 років благодійного фонду «Музей історії повітроплавання та авіації ім. Сікорського». Незважаючи на зобов'язання фонду відновити будівлю, нажаль, жодного ремонту не проводилось і споруда продовжувала руйнуватися. У 2016 році рішенням Київського апеляційного господарського суду, будинок Сікорського все ж було повернуто у власність Міністерства оборони України. Втім, 13 травня 2021 р. у підвальному приміщенні будівлі сталась пожежа, ця будівля, нажаль, горить вже не вперше.

Приклади буди наведені з однією метою – вкотре приділити увагу збереженню видатних архітектурних шедеврів Києва. Ми підкреслили лише дві занедбаних пам'ятки, але в столиці їх на багато більше.

Варто висвітлити ще один аспект даної проблеми, а саме відношення людей до історії та спадщини. Якщо прогулятися по Подолу, вдивляючись у кожную будівлю, кожен архітектурний шедевр та в кожен фасад, можна знайти дуже вишукані скульптурні оздоблення. Але саморобні балкони й кондиціонери руйнують зовнішній вигляд історичних споруд. Але найогидніше та примітивне – оздоблення фасаду сайдингом, полімерними панелями для обшивки будинку. Це взагалі жахливий несмак: зробити дешевий балкон в два рази більше попереднього, оздобити дешевим світлим сайдингом, коли навколо цього балкону цегла оригінального кольору. Відтак, руйнується історичний простір не тільки одного будинку, а всієї вулиці.

Здійснення пам'яткоохоронної діяльності в Києві в останні роки має трохи уповільнений характер, що було обумовлено організаційно-правовими недоліками, неготовністю відповідних інститутів швидко відгукуватися на негативні установки, що склалися в цій сфері, малим рівнем фінансування. Наслідком таких процесів стало скорочення чисельності пам'яткоохоронних заходів, затримка необхідних реставраційно-відновлювальних робіт на об'єктах культурної спадщини.

Варто виділити найбільш серйозні проблеми в зазначеній галузі: перша – наявність суперечностей у чинному законодавстві в сфері охорони об'єктів культурної спадщини, що значно підвищує ризики

успішної реалізації інвестиційних проєктів, частиною яких є пам'ятки історії та культури. Друга – це недостатній обсяг фінансових ресурсів, що спрямовуються на збереження спадщини з усіх джерел фінансування. Третя – недостатня дослідженість деяких муніципальних районів; в деяких районах не перебуває на державному обліку жоден об'єкт культурної спадщини, що не відображає об'єктивної картини наявності пам'яток. Четверта – відсутність комплексних наукових досліджень з систематизації і вивчення об'єктів нематеріальної культурної спадщини, що існують сьогодні. Та п'ята – бідність, неефективність та значна застарілість матеріально-технічної бази музеїв, заповідників та закладів музейного типу, що перешкоджає ефективному вирішенню завдань щодо збереження і популяризації культурних цінностей. Взагалі проблем набагато більше, але виділено найбільш серйозні які, нажаль, спостерігаються в Києві.

Варіантами вирішення вище вказаних проблем можна запропонувати такі:

- реорганізація структури муніципального управління спадщиною, створення системи ефективних органів охорони об'єктів культурної спадщини;
- включення об'єктів археологічної спадщини до Переліку пам'яток археології міста Києва;
- підтримка нормативного технічного і санітарного стану будівель, оснащення сучасними комплексами технічних засобів безпеки та контролю за станом об'єктів, придбання приладів для забезпечення контролю клімату в фондосховищах;
- створення системи загальної, професійної, неформальної освіти, орієнтованої на вивчення нематеріальної культурної спадщини з використанням нових технологій.

Список використаних джерел:

1. У Києві запущено інформаційну кампанію зі збереження пам'яток культурної спадщини. URL: <https://kyivcity.gov.ua/>.
2. Знищення охорони пам'яток. URL: <http://kyiv-heritage.com/page/znischennya-okhoroni-pamyatok>.
3. Інституційні та правові проблеми збереження культурної спадщини. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/instituciyni-ta-pravovi-problemi-zberezheniya-kulturnoi>.